ח: המביא גט פרק ראשון גיטין

עין משפט נר מצוה

לט א מ"י פ"ל מהל' טומאת מת הל"ו:
מ ב מ"י שם הל"ה:
מא ג מ"י פ"ו מהל' שבת הל' יא:
מב ד ה מ"י פ"ו מהל' עבדים (הל"מ) הל"ב סמג פסין מ" טוש"ע יו"ד סי' רכ"ו סעיף ט:
מג ו מ"י שם (וש"ע מהל' זכיה הל"ט) סמג שם טוש"ע שם סעיף ז (מרש"ל סי' רמט סעיף ד):

מוסף רש"י

כיבוש יחיד. דלא מיכפה ולא היו כל ישראל שם והיא מרס לוגה (לקמן מז:). הנכנס **לארץ העמים.** מארץ העמים מטמא בהאל (שרובין ל:). **בשידה.** מרכבת נשים, עגלה פשוטה (קוקוסא) (שם). **ומגדל.** מגבי"ל (שם). **דאמירה לעובד כוכבים שבות.** מלרנון (ב"מ צ:). הכותב כל נכסיו לעבדו יצא בן חורין. שהרי הענבד בכלל נכסים ומגלה שהקנה לעבד את גופו עם שאר נכסים (רשב"ם ב"ב קמט:). שייר קרקע כל שהוא. דמתנ פון מן הקרקע כל שהוא, לא יצא בן חורין. דלא יתיגיע הי קרקע שייר וכלל כל שהוא אמריגן הלי שייר, וכיון דקרקעות לא קנה, לגופיה נמי לא קנה, דלא פלגינן דיבורא, הואיל ונמל דיבורא אקני ליה גופיה ונכסים, ופלגא דיבורא לא מיקרקע, אילך פלגא נמי לא מקרקע (לקמן נב:). אי: שהענבד הוקם לקרקעות דמכיר והמגלתם, והלי קרקע כל שהוא איכא למימר שכל הענבד הוא אומר ונמגלא שליט בן חורין, וגם הנכסים לא קנה, וה"ה אם מכר מון ממטלטלין כל שהוא, כדמפרש ר"א לקמיה שנמכו המטלטלין שיור אלא הענבד, דלמא הלי ענבד הוא המטלטלין שייר, דענבד מיטלטל, אבל אם אמר כל נכסי נמוסים לך מון מגדה פלגי, הרי הוא בן חורין, שהענבד אינו בכלל אותו שדה שפיכס (ב"ב שם).

תוספות ר"ד

ת"ר הקונה שדה בסוריא בקונה בפרוארי ירושלים למאי הלכתא אמר רב ששת לומר שכותבין עליו אונו אפילו בשטר פי' שטר מכירה (כמר) והיו אותות ושטרות רוצאים על שמו: משום שוב א"י פי' לגרש כנענים לישב בה ישראל מוחר: בשבת ס"ד אלא כדאמר רבא אומר לכנעני תעושה הבא נמי אומר לכנעני עושה ואע"ג דאמירה לא"י שבות משום ישוב א"י לא גזור רבנן ואע"ג דחכמים העמידו דבריהם במקום עשה ה"מ שבות הנעשה ע"י ישראל כגון הואה שבות שאינה נדחית מפני הפסח כדאמרי' באלו דברים בפסחים וכגון הבאת אומל ע"י ישראל במבוי שלא ערבו אבל אמירה לא"י שבות שאין ישראל עושה שום מעשה אלא דבור בעלמא ודחי' שבות דה אצל מצוה כדאמרי' גבי מילה בהדר עם הנכרי בההוא נוקא דאישתפיך חמימיה דהיה מבוי שלא נשתתפו בו

בשידה תיבה ומגדל. פירש בקונטרס מה שאין כן בארץ העמים ולכי היא ונראה שרוצה לפרש שידה תיבה ומגדל דוקא ולהכי לא מצי לאוקומי כר' יוסי בר רבי יהודה דהא הוא מטהר אפי' בארץ העמים ובמגס פי' כן דהא על כרחך שידה תיבה ומגדל לאו דווקא נקט אלא משום דנקט בגרייתא אלא הוא הדין אפי' רוכב על הסוס כיון דסבר רבי אהל זרוק לא שמיה אהל כדפירש בקונטרס וכדמוכח דמסיק דבסוריא על אוירה לא גזרו ואם כן כר' יוסי נמי אמת והרוצה ליכנס לה בטהרה הייט בקרון או רוכב על הסוס מה שאין כן בארץ העמים דטמא וכן משמע הלשון קצת דקאמר ואפי' רבי לא קא מטמא כו' ומשמע דרבי אפשיטות טפי ומיהו על כרחך כר' יוסי נמי לא אמת אלא מטעם דמסיק אליבא דרבי דדוקא בארץ העמים משום דגזרו על אוירה ועל גושה כו': **אלא** בארץ העמים דגזרו על גושה ועל אוירה. והא דמיבעי לן במזיר בפרק כ"ג (דף מד:) ארץ העמים משום גושה גזרו עליה או משום אוירה גזרו הכי פירושו משום גושה משום דמהיל על הגוש הוא ועשאוהו מכחים כמאהיל על המת ויכול להכנס שם בשידה תיבה ומגדל או דילמא על האויר עצמו ולא יוכל להכנס שם בשום ענין והכא בשמעתא על גושה היינו על מגע גושה ועל אוירה או משום מאהיל על הגוש או משום אוירה ממש: **דגזרו** על גושה ועל אוירה. הקשה הרב ר' יעקב דאורליינ"ש דבמסכת אהלות (פ"ב משנה ג) תנן ואלו מטמאין במגע ובמשא ואין מטמאין באהל עצם כשעורה ואדרן העמים ואיכ דמיירי בעפר הנה מחולה לארץ לארץ והמאהיל עליו דלא מטמא דמשום אויר עצמו גזרו ולא משום מאהיל על הגוש ואין לשון ארץ העמים משמע כן אף יש לומר דאיירי כגון שיש דף או גשר שראשו אחד בארץ וראשו השני בחולה לארץ ומונחים כלים תחת ראשו שבארץ ואין מביא טומאה עליהן ועיטורין אי נמי אי משום מאהיל על הגוש גזרו עליה איכא לאוקמי כר' שמעון דאמר [1]קברי עובדי כוכבים אין מטמאין באהל ולא החמירו על ארץ העמים יותר מקברי עובדי כוכבים עצמו ועוד תיכף רבינו תם דהיה משנה קודם שגזרו על אוירה כדאמרינן בפרק קמא דשבת (דף טו:) דמעיקרא גזרו מגיעת גושו ותו (לא מ): **אע"ג** דאמירה לעובד כוכבים שבות משום ישוב ארץ ישראל לא גזרו רבנן. אבל משום מגוה אחרת לא היינו מתירין אמירה לעובד כוכבים במלאכה דאורייתא כדמוכח בפרק הדר (עירובין דף מח.) הוה יעוקא דאשתפיך חמימיה אתו לקמיה דרבא אמר להו לשילו לאמיה לי צריכה ניחמינו ליה אגב אמיה ולכאורה משמע דביום המילה היה שהיו צריכין לחממו כדי לטולו וקודם המילה היה דאי לאמר המילה מסוכן הוא ולא אמיה מחללין עליו שבת וע"י עובד כוכבים אייר אתם כדפי' שם בקונטו' וכן פי' ר"מ כדאמרינן בפרק מפנין (שבת דף קכט.) דתיה משבעה עד שלשים אפילו אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת והא דאמר בסוף מפנין עד מתי פתיחת הקבר אבי מ"(משמיה דרב יהודה אמר שלשה ורבא משמיה דרב יהודה אמר ז' ואמרי לה ג' לא נחלל עליה שבת קאמרי ופליגי אלא מר אמר מדא ומר אמר מדא ולא פליגי וכולהו ס"ל כהנהדעי דאמרי תיה ג' שבעה שלשים ותוסק לומר דמעמא לעת בעינן והא עובדא הוה תוך ז' של מעת לעת והא דאמר התם לעיל בגידך יעוקא דאשתפיך חמימיה ואמר להו רבא נייתו ליה חמימי מגו (ג) ביתיה ומוקי לה על ידי עובד כוכבים ולא איסורא דרבנן שרי בתר שלא אינו מיכון ולא לגמוד מכאן היתר לומר לעובד כוכבים להביא ספר בשבת דרך כרמלית דלא דמי לדוקא משום מילה דהיא גופה דחיא שבת המילה ומיהו בהלכות גדולות משמע דאפי' איסורא דאורייתא שרי על ידי עובד כוכבים לצורך מילה שפירש דליתו מתוך ביתא דרך רה"ר לפי זה הא דקאמר נמיס ליה אגב אמיה טוקמה תוך ז' ואמרה צריכה אני שמחללין עליה שבת[2] ונראה דלא יתכן לומר דנמיס ליה ע"י ישראל דע"י ישראל היה אסור להרכות בשביל קטן כדאמר בפ"ק דחולין (ד' טו:) המבשל לחולה בשבת אסור לבריא גזירה שמא ירבה בשבילו אבל ע"י עובד כוכבים ניחא דשרי להרכות ושמא דוקא לצורך המילה הוא דשרי אבל לצורך דבר אחר אפילו ע"י עובד כוכבים אסור להרכות והא דתנן בפ"ב דביצה (דף כא:) לא יחם אדם חמין לרגליו אלא מ"ב ראשון ואמרי' נמי בגמרא דביצה (ד' יז.) ממלאה אבה קדירה בשר אע"פ שאינה צריכה אלא לחמיצה אחת וכן ממלא נחמוס חבית של מים אע"פ שאינו צריך אלא לקינוחו אחד משום שממת יום טוב המירו חכמים להרכות[3]: **הדר אמר אביי.** פי' לא משום קושיא דרבא אלא דאמר אביי דאמר לא אמר אביי אלא דאמר רבא אמר אביי אלא דאמר רבא אמר אביי אלא דאמר רב